

L'ARREST DE CAP DE SETMANA A CATALUNYA (1996-2000)

ESTADÍSTICA BÀSICA DE LA JUSTÍCIA A CATALUNYA

JUSTIJDATA

L'arrest de cap de setmana (ACS), era una mesura penal pràcticament desconeguda a Espanya fins el moment de la seva implantació. Es recull com a novetat en el Codi penal de 1995, com a substitució de les penes curtes de privació de llibertat de duració inferior als sis mesos i s'aplica a l'entrada en vigor del nou Codi: el 23 de maig de 1996.

L'ACS és una pena privativa de llibertat de caràcter discontinu amb una durada unitària de trenta-sis hores, l'execució de la qual té lloc de manera preferent en el decurs dels caps de setmana que es determinin judicialment i en un centre penitenciari, on es complirà en règim d'aïllament en cel·la.¹

Precisament pel poc coneixement que es té de la mesura, aquesta recerca vol aproximar-se a la realitat de l'aplicació i l'execució d'aquesta pena en l'àmbit territorial de Catalunya. Per fer-ho, s'ha portat a terme un estudi que analitza les penes d'arrest que s'han imposat durant el període comprès des de l'entrada en vigor del CP 1995, el 23 de maig de 1996, fins al 31 de desembre de 2000.

La població de l'estudi la constitueixen totes les sentències condemnatòries que ha dictat l'Administració de Justícia en el període esmentat: un total de 3.478. S'ha treballat amb una mostra de 1.828 casos, amb un nivell de confiança del 95,5% (dues sigmes) $p=q=50$ i un marge d'error de $\pm 1,61$. Els penats recollits a la mostra procedeixen de totes les presons catalanes on s'aplica l'ACS.

El arresto de fin de semana (AFS) era una medida penal prácticamente desconocida en España hasta el momento de su implantación. Se recoge como novedad en el Código penal de 1995, como sustitución de las penas cortas de privación de libertad de duración inferior a los seis meses y se aplica desde la entrada en vigor del nuevo Código: el 23 de mayo de 1996.

El AFS es una pena privativa de libertad de carácter discontinuo con una duración unitaria de treinta y seis horas. Su ejecución tiene lugar de manera preferente en el transcurso de los fines de semana que se determinen judicialmente y en un centro penitenciario, donde se cumplirá en régimen de aislamiento en celda.¹

Precisamente por el poco conocimiento que se tiene de la medida, esta investigación quiere aproximarse a la realidad de su aplicación y su ejecución en el ámbito territorial de Catalunya. Para hacerlo, se ha llevado a cabo un estudio que analiza las penas de arresto que se han impuesto durante el período comprendido desde la entrada en vigor del CP 1995, el 23 de mayo de 1996, hasta el 31 de diciembre de 2000.

La población del estudio la constituyen todas las sentencias condenatorias que ha dictado la Administración de Justicia en el periodo mencionado: un total de 3.478. Se ha trabajado con una muestra de 1.828 casos, con un nivel de confianza del 95,5% (dos sigmas) $p=q=50$ y un margen de error de $\pm 1,61$. Los penados que componen la muestra proceden de todas las prisiones catalanas donde se aplica el AFS.

Es tracta d'un estudi retrospectiu, que es nodreix de les dades que hi ha als expedients penitenciaris, d'on s'ha extret tota la informació.

Destaquem algunes de les principals conclusions de l'estudi:

S'han dictat **3.478 penes d'ACS**, en el període esmentat, a Catalunya, de les quals 408 són referides a dones i 3.070 a homes.

Des de l'àmbit de l'execució, la conclusió més remarcable és que **només acaben complint la pena, tal i com estava prevista, en arrest de cap de setmana, el 36,5% dels condemnats.**

Des de l'àmbit de l'aplicació, la conclusió més remarcable és que, en contra del que es pensava, no s'aplica majoritàriament a persones primàries en la comissió de delictes, **sinó que el 51% presenten reincidència sociològica** (entesa com la comissió d'algun delictes malgrat no hi hagi condemna), i en el perfil del complidor, és estadísticament significatiu que presenti **antecedents penitenciaris o sigui reincident.**

En altres aspectes, l'ACS es una pena que, majoritàriament:

- S'aplica a faltes, en el 77% dels casos.
- S'aplica com a pena principal o directa, en el 58,5% dels fets delictius
- S'aplica com a responsabilitat personal subsidiària per impagament de multa, en el 40% dels casos.
- S'aplica com a substitució de penes privatives de llibertat, en l'1,9% del total d'expedients estudiats.

El procediment i la durada de cadascuna de les etapes del procés i de l'execució es llarg i complex. En cada etapa es van *perdent* persones per incompareixença en la seva presentació, i que passen a augmentar la llista dels incomplidors de la mesura penal. Destaca el període de temps que va des **del manament de compliment fins a l'aprovació del pla d'execució, en el qual un 55% del total dels expedients de la mostra es van deixar de complir** (1.007 expedients). Podria explicar-ho la hipòtesi que l'ACS actui com a mesura dissuasiva per l'impagament de multa i, en aquest moment del procediment, les persones condemnades a ACS que provenen de la responsabilitat personal subsidiària, acabin pagant i complint, consegüentment, la primera de les mesures que se'ls va imposar.

Se trata de un estudio retrospectivo, que se nutre de los datos que hay en los expedientes penitenciaris, de donde se ha obtenido toda la información.

Destacamos algunas de las principales conclusiones del estudio:

Se han dictado **3.478 penas de AFS**, en el período mencionado, en Catalunya, de las cuales 408 se refieren a mujeres y 3.070 a hombres.

Desde el ámbito de la ejecución, la conclusión más remarcable es que **solamente acaban cumpliendo la pena, tal como estaba prevista, en arresto de fin de semana, el 36,5% de los condenados.**

Desde el ámbito de la aplicación, la conclusión más remarcable es que, en contra de lo que se pensaba, no se aplica mayoritariamente a personas primarias en la comisión de delitos, **sino que el 51% presentan reincidencia sociológica** (entendida como la comisión de algún delito aunque no haya condena). En el perfil del cumplidor, vemos que es estadísticamente significativo que presente **antecedentes penitenciaris o sea reincidente.**

En otros aspectos, el AFS es una pena que, mayoritariamente:

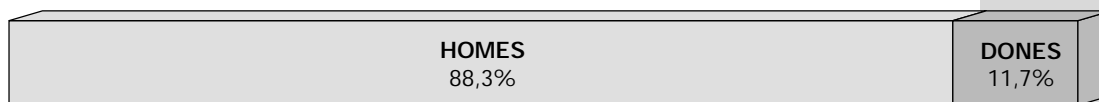
- Se aplica a faltas, en el 77% de los casos.
- Se aplica como pena principal o directa, en el 58,5% de los hechos delictivos.
- Se aplica como responsabilidad personal subsidiaria por impago de multa, en el 40% de los casos.
- Se aplica como sustitución de penas privativas de libertad, en el 1,9% del total de expedientes estudiados.

El procedimiento y la duración de cada una de las etapas del proceso y de la ejecución es largo y complejo. En cada etapa se van *perdiendo* personas por incomparecencia en su presentación, y que pasan a engrosar la lista de los incomplidores de la medida penal. Destaca el período de tiempo que va desde **la orden de cumplimiento hasta la aprobación del plan de ejecución, en el que un 55% del total de los expedientes de la muestra dejaron de cumplimentarse** (1.007 expedientes). Podría explicarlo la hipótesis de que el AFS actúe como medida disuasiva por impago de multa y, en ese momento del procedimiento, las personas condenadas a AFS que provienen de la responsabilidad personal subsidiaria, acaben pagándola y cumpliendo por tanto la primera de las medidas que se les impuso.

ARREST DE CAP DE SETMANA

1. Dades Generals

1.1. Nombre de penes d'ACS aplicades pels jutges de Catalunya (maig de 1996-desembre de 2000)

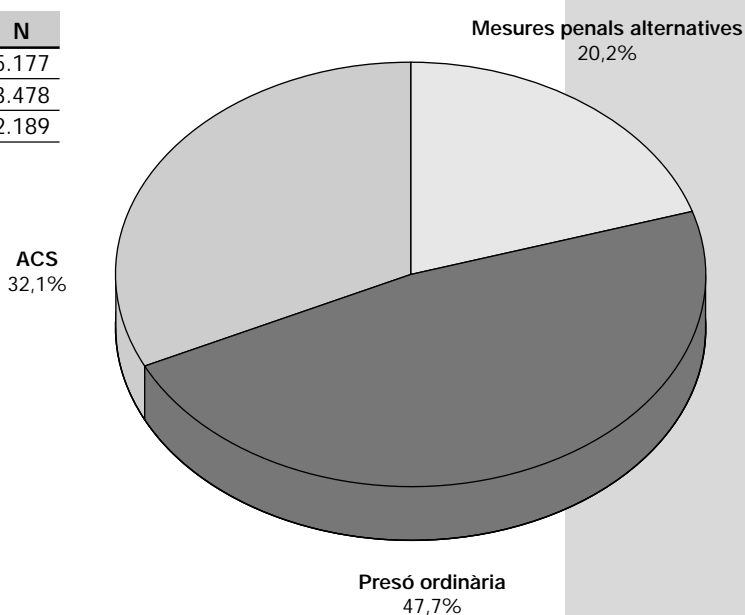
Total: 3.478 penes d'ACS

ARREST DE CAP DE SETMANA

1. Dades Generals

1.2. Comparativa del tipus de condemes dictades a Catalunya en el període maig de 1996-desembre de 2000

Condemnes	N
Presó ordinària	5.177
ACS	3.478
Mesures penals alternatives	2.189

ARREST DE CAP DE SETMANA

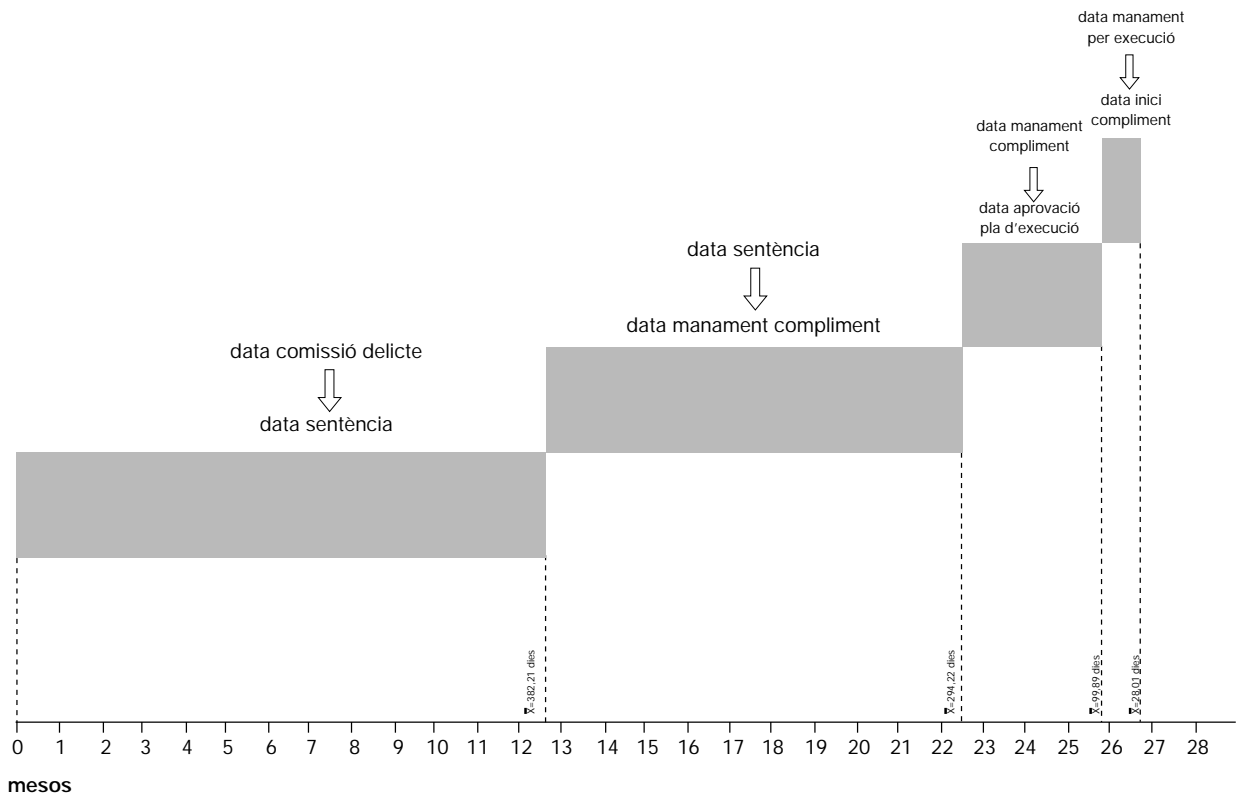
2. Temporalitat del procés i de l'execució

2.1. Temps transcorregut entre la comissió del delictes i l'inici del compliment de la pena

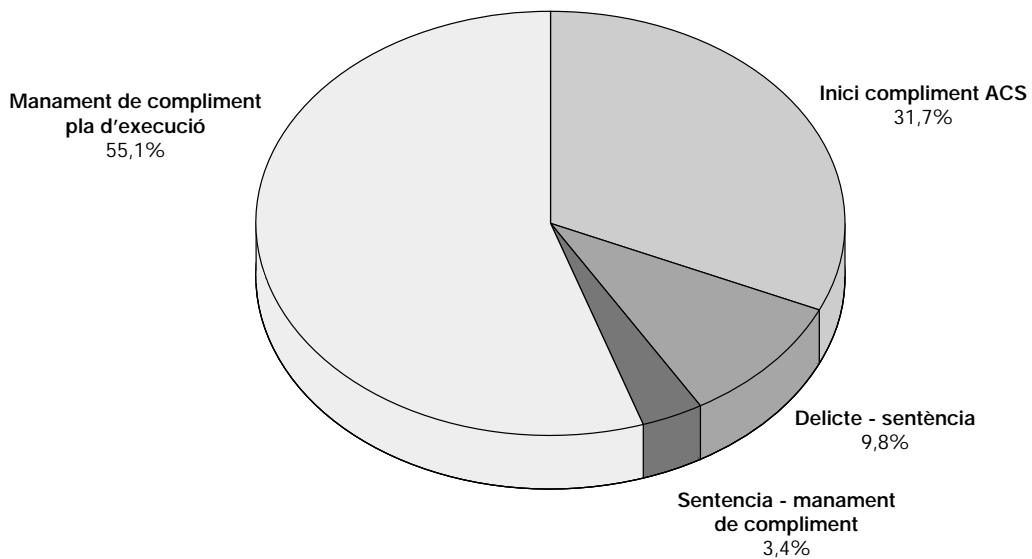
Temps entre la data de comissió del delictes i la data de la sentència	Temps entre la data de la sentència i la data de manament de compliment	Temps entre la data de manament de compliment i la data d'aprovació del pla d'execució	Temps entre la data d'aprovació del pla d'execució i la data d'inici de compliment
--	---	--	--

	Freqüència	%	Freqüència	%	Freqüència	%	Freqüència	%
0 – 6 mesos	685	41,5%	598	37,7%	525	90,5%	575	99,1%
6 – 12 mesos	456	27,7%	509	32,1%	34	5,9%	3	0,5%
1 – 3 anys	389	23,6%	470	29,6%	21	3,6%	2	0,4%
+ 3 anys	119	7,2%	10	0,6%	0	0,0%	0	0,0%
Total	1.649	100,0%	1.587	100,0%	580	100,0%	580	100,0%
Mitjana	382,21	-	294,22	-	99,89	-	28,01	-
Desviació típica	462,2	-	226,06	-	109,99	-	34,86	-

2.2. Temps mitjà transcorregut des de la comissió del delicta fins l'inici de l'aplicació de l'ACS

2.3. L'incompliment al llarg de les diferents fases: persones no presentades a cada fase del procés

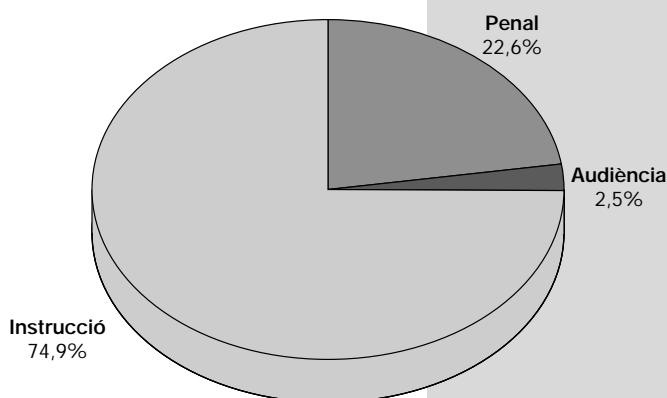
3.1. Aplicació de la pena d'ACS per comarques

Comarca	F(ACS)	%ACS	%POBL ¹	Comarca	F(ACS)	%ACS	%POBL	Comarca	F(ACS)	%ACS	%POBL
Alt Camp	0	0,0	0,6	Conca de Barberà	0	0,0	0,3	Ripollès	1	0,1	0,4
Alt Empordà	12	0,7	1,6	Garraf	84	4,6	1,6	Segarra	0	0,0	0,3
Alt Penedès	13	0,7	1,2	Garrigues	0	0,0	0,3	Segrià	40	2,2	2,7
Alt Urgell	0	0,0	0,3	Garrotxa	2	0,1	0,8	Selva	6	0,3	1,8
Alta Ribagorça	0	0,0	0,1	Gironès	127	7,0	2,2	Solsonès	0	0,0	0,2
Anoia	0	0,0	1,4	Maresme	34	1,9	5,4	Tarragonès	153	8,4	2,8
Bages	69	3,8	2,5	Montsià	1	0,1	0,9	Terra Alta	0	0,0	0,2
Baix Camp	37	2,0	2,3	Noguera	1	0,1	0,6	Urgell	1	0,1	0,5
Baix Ebre	23	1,3	1,1	Osona	17	0,9	2,0	Val d'Aran	1	0,1	0,1
Baix Empordà	30	1,6	1,6	Pallars Jussà	0	0,0	0,2	Vallès Occidental	108	5,9	11,4
Baix Llobregat	132	7,2	10,7	Pallars Sobirà	0	0,0	0,1	Vallès Oriental	7	0,4	4,9
Baix Penedès	9	0,5	0,9	Pla d'Urgell	0	0,0	0,5	Total ACS mostra	1828	100,0	100,0
Barcelonès	827	45,2	34,1	Pla de l'Estany	0	0,0	0,4	<i>FORA Catalunya</i>	<i>77</i>	<i>4,2</i>	<i>-</i>
Berguedà	8	0,4	0,6	Priorat	1	0,1	0,2	<i>Desconegut</i>	<i>7</i>	<i>0,4</i>	<i>-</i>
Cerdanya	0	0,0	0,2	Ribera d'Ebre	0	0,0	0,4				

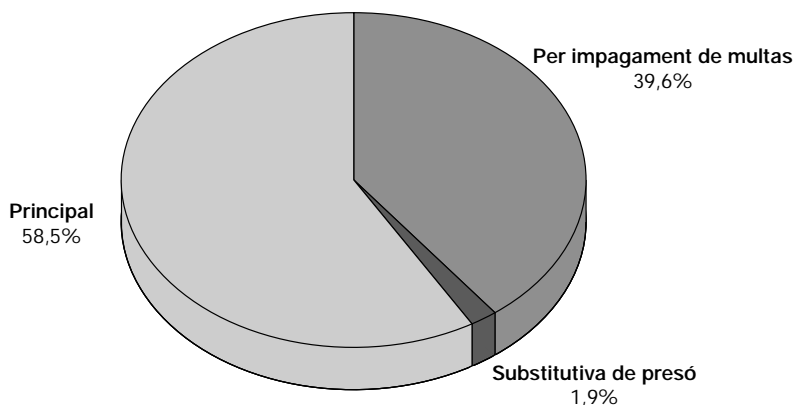
1. Origen de les dades: IDESCAT, 1999. El percentatge expressa la proporció de la població comarcal respecte del total de la població de Catalunya

3.2. Tipus de Jutjat sentenciador

Tipus de jutjat sentenciador	Freqüència mostra
Instrucció	1354
Penal	409
Audiència	45
Total	1.808
Desconegut	20

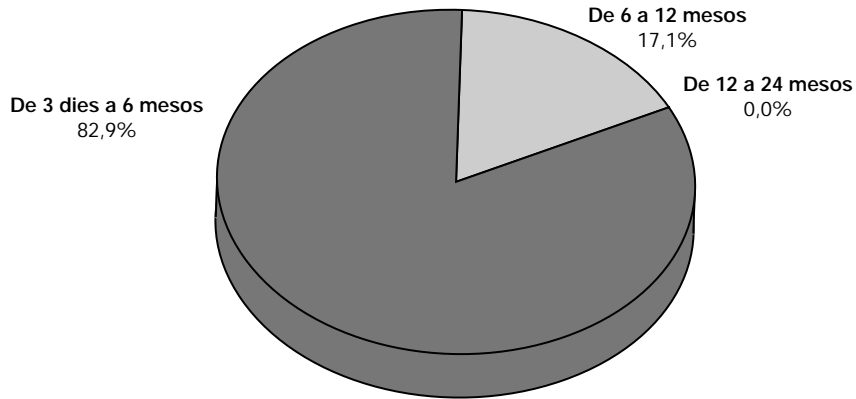
4.1. Tipus de pena

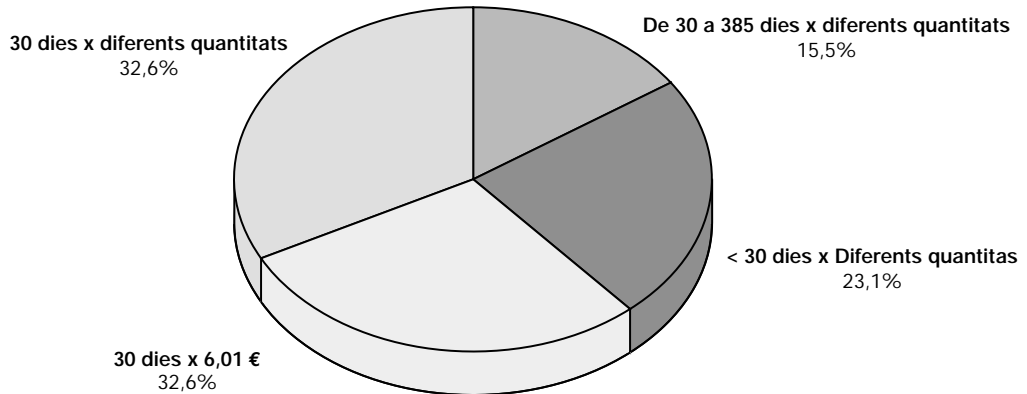
4.2. Tipus d'aplicació de l'ACS: substitució

4. Tipus de pena i d'aplicació

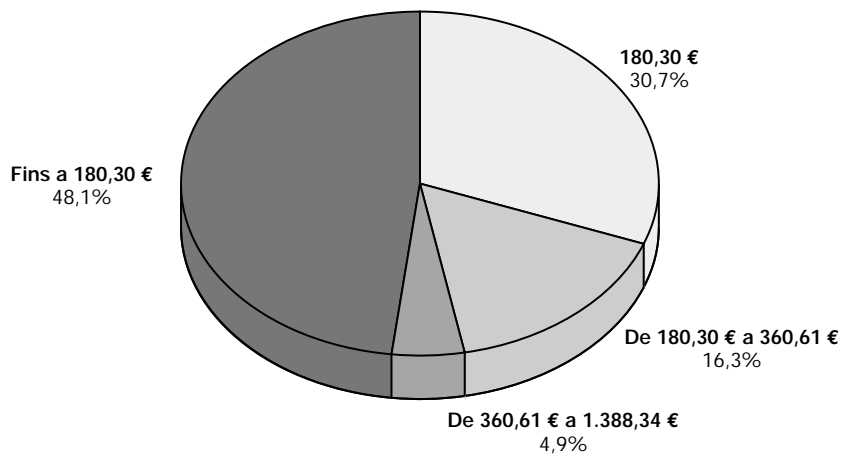
4.2.1. Substitució de presó: nombre de dies de presó substituïda per l'ACS (quan es tracta d'una substitució de pena de presó inferior a 2 anys)

4.2.2. Substitució per impagament de multa (responsabilitat personal subsidiària): extensió de la pena de multa en dies

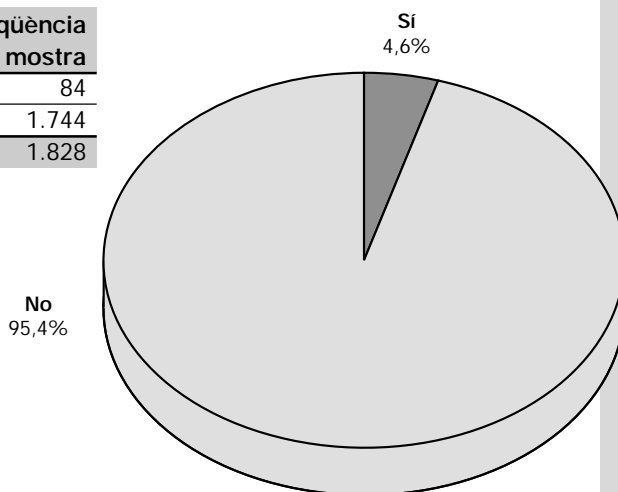
4.2.3. Substitució per impagament de multa (responsabilitat personal subsidiària): 0 import de la quota que es substitueix per ACS

4.3. Sentències objecte de recurs

4. Tipus de pena i d'aplicació

Sentències objecte de recurs	Freqüència mostra
Si	84
No	1.744
Total	1.828

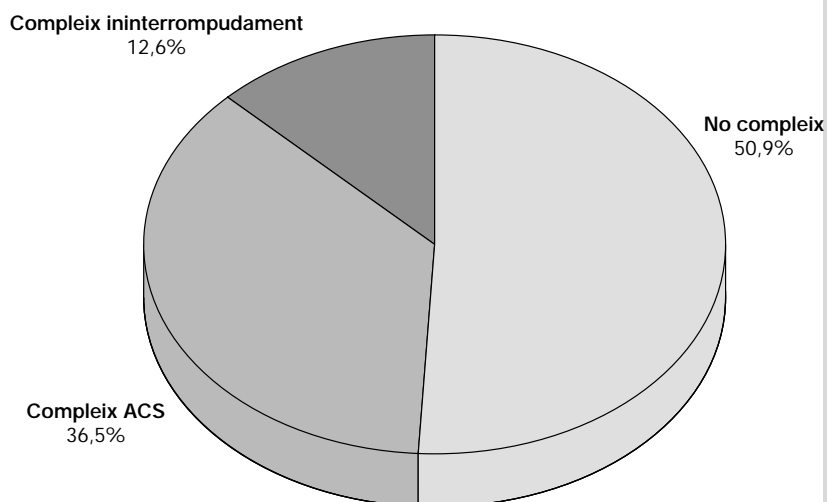

5.1. El compliment d'ACS

5. Xifres segons tipus de compliment

	F	%
Compleix ACS	412	36,5%
Compleix ininterrompudament ¹	142	12,6%
No compleix	575	50,9%
Expedients finalitzats a 31.12.2000	1.129	100,0%
Pena sense efecte	305	
Substitucions de la pena	27	
En curs	358	
Altres situacions	9	
Total mostra	1.828	

1. Per incompliment de l'ACS passa a complir la pena de manera ininterrompuda, en règim de presó ordinària, o bé es trobava complint una pena de presó, per altres causes, en el moment de la sentència per ACS.

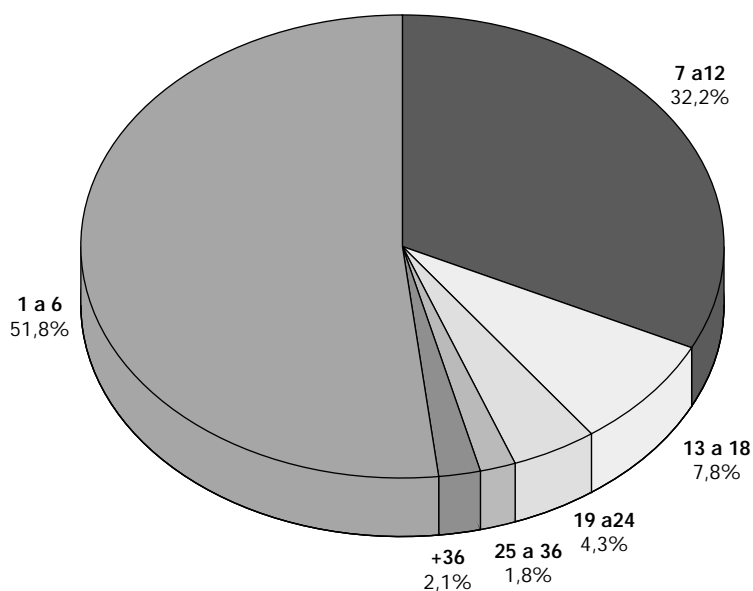

ARREST DE CAP DE SETMANA

5.2. El compliment de l'ACS: nombre de caps de setmana aplicats com a pena

5. El compliment d'ACS

	F	%
1 a 6 caps de setmana	943	51,8%
7 a 12 caps de setmana	585	32,2%
13 a 18 caps de setmana	141	7,8%
19 a 24 caps de setmana	79	4,3%
25 a 36 caps de setmana	32	1,8%
+ 36 caps de setmana	39	2,1%
No consta	9	-

ARREST DE CAP DE SETMANA

6.1. Edat

6. Perfil personal dels condemnats

Franja d'edat	Freqüència mostra	Percentatge respecte ACS	Percentatge en la població de Catalunya ¹	Percentatge en la població encarcerada ²
16-20 anys	306	21,3%	7,6%	1,9%
21-25 anys	303	21,1%	8,4%	14,1%
26-30 anys	300	20,9%	7,9%	23,1%
31-40 anys	321	22,3%	15,2%	39,9%
41-50 anys	145	10,1%	13,4%	14,9%
Més de 50 anys	60	4,2%	38,1%	6,1%
Total edats conegudes	1.435			
Sense dades de l'edat	393			
Total persones mostra	1.828			

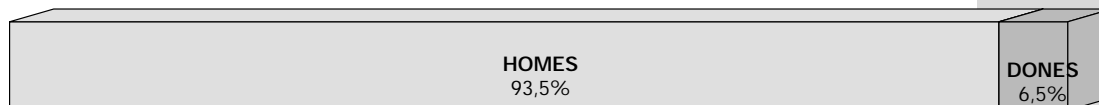
1. Origen de les dades: IDESCAT, 1996.

2. DGSPR: dades a les 24.00H del 31 de desembre de 2000

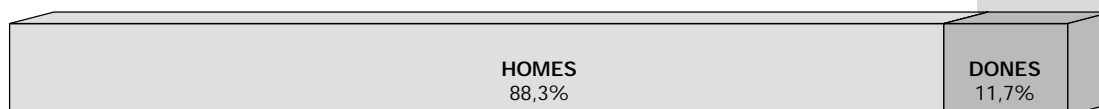
6.2. Sexe

Franja d'edat	Població ACS	Percentatge respecte a ACS	Població encarcerada	Percentatge en la població encarcerada
Home	3.070	88,3%	4.491	93,5%
Dona	408	11,7%	312	6,5%
Total edats conegudes	3.478		4.803	

Població encarcerada

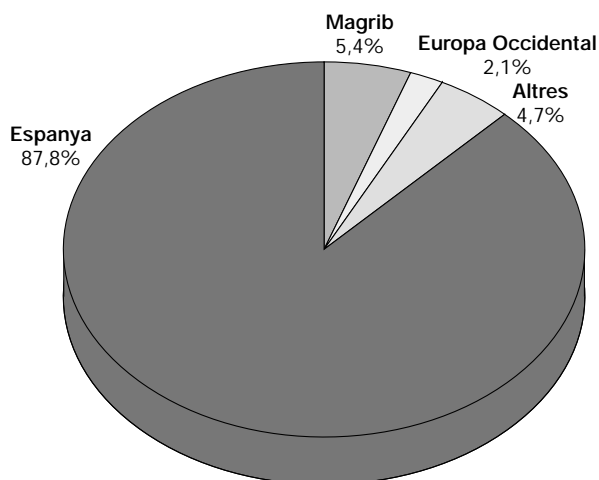

Població ACS

6.3. Zona geogràfica de procedència

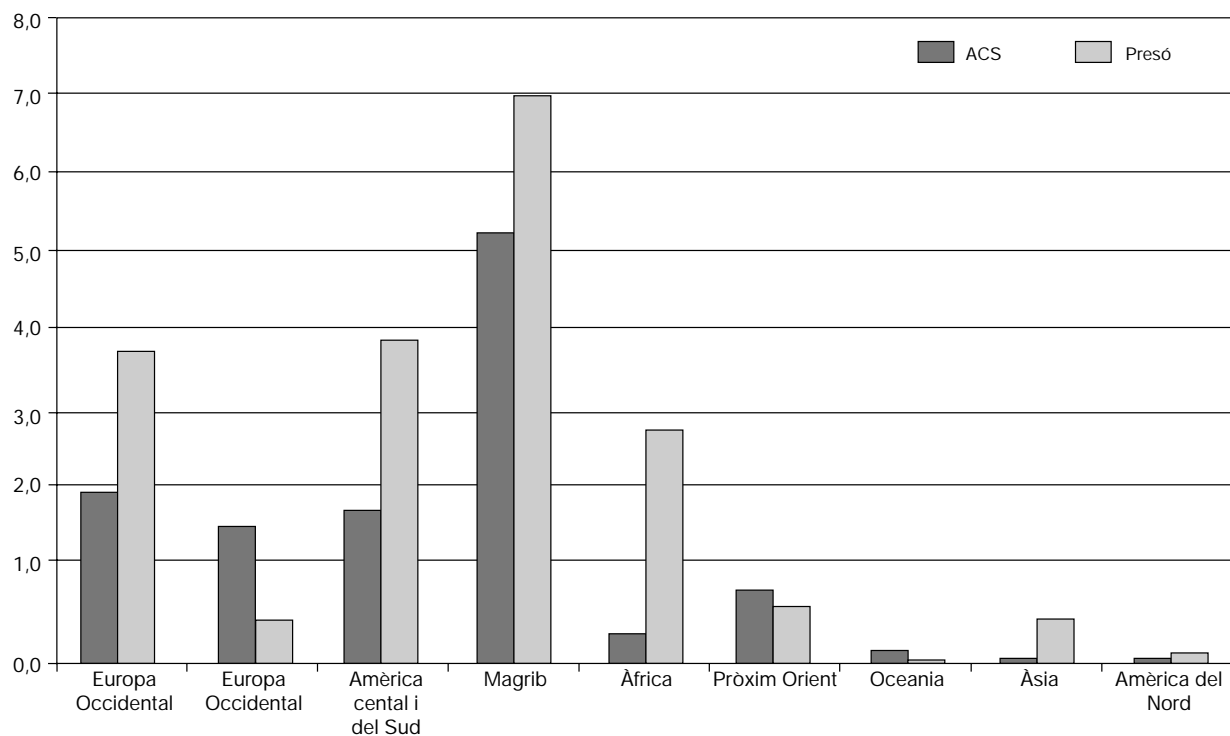
	Freqüència a la mostra	%
Espanya	1451	87,8%
Europa Occidental	34	2,1%
Europa de l'Est	26	1,6%
Amèrica central i del Sud	32	1,9%
Magrib	90	5,4%
Àfrica	5	0,3%
Pròxim Orient	13	0,8%
Oceania	1	0,1%
TOTAL	1828	100,0%
Desconeguda	176	-

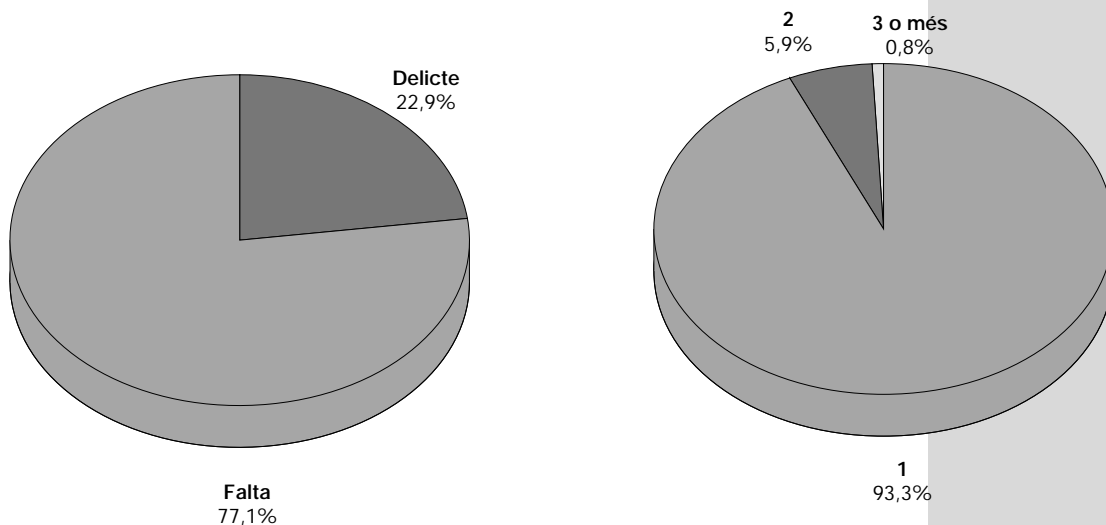
6.4. Països d'origen

País	Freq. mostra	%
Alemanya	4	0,2%
Algèria	46	2,8%
Andorra	1	0,1%
Argentina	4	0,2%
Austràlia	1	0,1%
Bòsnia-Herzegovina	21	1,3%
Brasil	1	0,1%
Colòmbia	3	0,2%
Croàcia	1	0,1%
Equador	1	0,1%
Eslovènia	1	0,1%
Espanya	1.451	87,8%
Estònia	1	0,1%
Etiòpia	1	0,1%
França	14	0,8%
Guinea Ecuatorial	1	0,1%
Hondures	1	0,1%
Iraq	3	0,2%
Itàlia	5	0,3%

País	Freq. mostra	%
Kènia	1	0,1%
Líban	5	0,3%
Marroc	36	2,2%
Mèxic	1	0,1%
Nigèria	1	0,1%
Palestina	5	0,3%
Perú	6	0,4%
Portugal	3	0,2%
Regne Unit	6	0,4%
Rep. Dominicana	2	0,1%
Romània	1	0,1%
Rússia	1	0,1%
Senegal	1	0,1%
Suïssa	1	0,1%
Tunísia	8	0,5%
Uruguai	2	0,1%
Xile	11	0,7%
TOTAL	1.828	100,0%
<i>No consta</i>	176	-

7.1. Qualificació i nombre de fets delictius pels que són condemnats a ACS

Qualificació	Freqüència mostra
Falta	1.408
Delicte	418
No consta	2
Total mostra	1.828

Nombre de fets delictius	Freqüència mostra
1	1.693
2	107
3	9
4	4
5	1
Total mostra	1.828

7.2. Tipologia dels fets delictius

Infracció	Freq.	%
D.Abandonament família-menors-incapaços	80	4,4
D. Abusos sexuals	1	0,1
D. Contra la propietat	18	1,0
D. Violació de domicili	2	0,1
D. Amenaces	6	0,3
D. Contra l'honor	1	0,1
D. Contra la llibertat de consciència	1	0,1
D. Contra l'ordre públic	10	0,5
D. Contra recursos naturals-medi ambient	1	0,1
D. Danys	4	0,2
D. Encobriment	1	0,1
D. Falsificació	2	0,1
D. Furt	32	1,8
D. Impagament prestació econòmica	1	0,1
D. Lesions	17	0,9
D. Robatori amb força	46	2,5

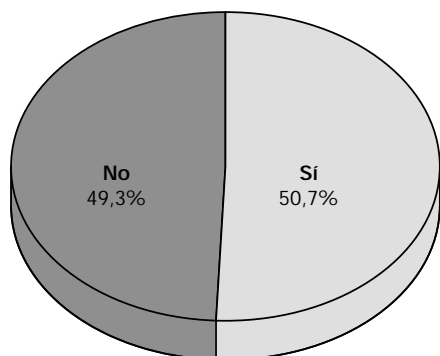
Infracció	Freq.	%
D. Robatori i furt vehicle a motor	124	6,8
D. Robatori amb violència i intimidació	4	0,2
D. Contra la seguretat del Trànsit	27	1,5
D. Trencament condemna	8	0,4
F. Contra interessos generals	11	0,6
F. Contra les persones	11	0,6
F. Altres contra les persones	35	1,9
F. Contra ordre públic	259	14,2
F. Danys	80	4,4
F. Estafa-Apropiació indeguda	43	2,4
F. Furt	508	27,8
F. Furt d'ús vehicle motor	15	0,8
F. Imprudència lleu (621.3)	3	0,2
F. Lesions	356	19,5
Combinació de fets delictius	107	5,9
No consta	14	0,8
TOTAL	1.828	100,0

7.3. Altres factors

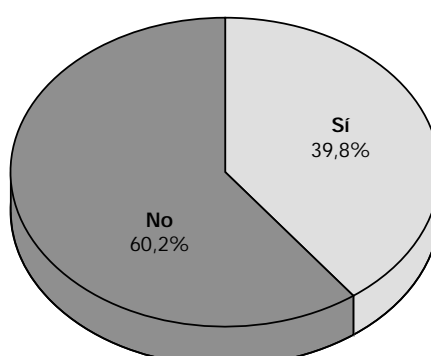
	Freqüència mostra
Circumstàncies de modificació de la responsabilitat penal	
Atenuant	61
Agreujant	110
Agreujant / atenuant	10
No concorren circumstàncies	1.589
Total dades conegudes	1.770
No consta	58
Reincidència sociològica¹	
Sí	924
No	898
No consta	6
Reincidència penitenciària	
Sí	719
No	1.086
No consta	23
Reincidència penal	
Sí	440
No	1.336
No consta	52

1. Fets delictius recollits dins l'expedient social del condemnat, sense que constin necessàriament com a antecedents penals o penitenciaris (autoinculpacions, sobreseïments, arxiu de diligències, etc.)

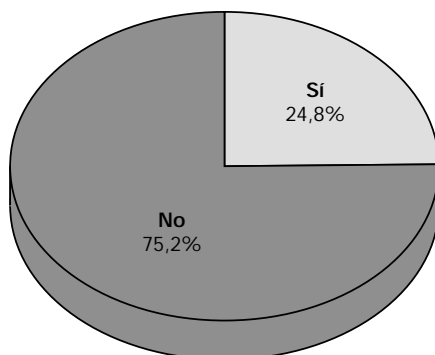
Reincidència sociològica

Reincidència penitenciària

Reincidència penal

Butlletins Justidata publicats

- 1 Evolució de la població penitenciària. Catalunya 1985-1991
- 2 Evolució de la població que arriba a la justícia de menors. Catalunya 1986-1991
- 3 Evolució de l'associacionisme a Catalunya des de l'any 1965 fins a l'any 1992
- 4 La reincidència a Catalunya. Anàlisi d'una mostra d'excarcerats l'any 1987.
- 5 Evolució de la població penitenciària a Catalunya. Novembre 1991-març 1993
- 6 Sentències de l'Audiència Provincial de Barcelona. Estudi d'una mostra dels anys 1988, 1990 i 1992
- 7 Sentències dels jutjats penals de Barcelona. Estudi de la població que va arribar als jutjats penals (Barcelona ciutat 1991)
- 8 La mediació en la justícia juvenil. Catalunya, 1 de maig de 1990-30 d'abril de 1991
- 9 Evolució de la població penitenciària a les diferents comunitats autònomes. 1985-1994
- 10 Evolució de la població penitenciària a Catalunya i al conjunt de l'Estat espanyol. 1985-1994
- 11 Evolució de les fundacions a Catalunya
- 12 Els estrangers a les presons de Catalunya. 1990-1994
- 13 El Servei d'Assistència i Orientació Social. Evolució 1992-1995
- 14 Població que arriba a la justícia de menors. 1 de juny de 1994-31 de maig de 1995
- 15 Evolució de la població penitenciària Abril 1993-October 1997
- 16 Evolució de la població encarcerada per delictes contra el patrimoni i contra l'ordre socioeconòmic. Maig 1996-desembre 1997
- 17 Evolució de la població encarcerada per delictes contra la salut pública i la seguretat del trànsit. Maig 1996-desembre 1997
- 18 Evolució de la població encarcerada per delictes contra les persones. Maig 1996-desembre 1997
- 19 Evolució de la població encarcerada per delictes contra la llibertat sexual. Maig 1996-desembre 1997
- 20 Avaluació internacional de la victimització
- 21 Evolució de la població penitenciària a Catalunya i al conjunt de l'Estat espanyol. 1995-1998
- 22 Evolució i característiques dels menors en risc social.
- 23 Les mesures alternatives a la pena de presó. Catalunya, maig 1996-desembre 1999.
- 24 L'activitat de la jurisdicció contenciosa administrativa durant l'any 1999
- 25 El maltractament d'infants a Catalunya. Quants. Com. Per què
- 26 Els estrangers a les presons de Catalunya 1995-1999
- 27 Avaluació internacional de la victimització
- 28 Evolució de les fundacions a Catalunya
- 29 Evolució de la població penitenciària a Catalunya des de l'aplicació del codi penal de 1995

Edició i producció: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada Roger de Flor, 196
 Tel. 93 207 31 14
 Fax 93 207 67 47
 cejfe@correu.gencat.es

Tiratge: 2.500 exemplars

ISSN: 1132-6204
 Dip. legal: B.33402-1992